

Butlletí

de l'Associació d'Antics Diputats al Parlament de Catalunya

Número 3 | maig 2005

**Premi Conviure
a Catalunya
Trobadra d'antics
diputats i diputades
El lloc de les Pinyeres**

Rosa Martí

Francesc Vernet

Sumari

3 Pòrtic	Joaquim Xicoy
4 Premi Conviure a Catalunya	
5 – 11 Trobada d'antics diputats i diputades a la seu del Parlament	Rosa Martí
12 Visita al MNAC	Guiomar Amell
13 i 14 Trobada a Andorra	Jaume Jané
15 Conferència magistral del Dr. Viver i Pi-Sunyer	Ferran Pont
16 El lloc de les Pinyeres	Francesc Vernet
17 Poema	Joan Colomines
18 El Parlament de Catalunya (1980-2005). Història i futur	Ernest Benach

Butlletí

de l'Associació d'Antics Diputats al Parlament de Catalunya

Número 3 | maig 2005

[edició núm. 220]

Consell de Redacció

Maria Teresa Casas i Vives
Joan Descals i Esquiús
Ferran Pont i Puntigam
Maria Rosa Viadiu i Bellavista

Fotografies

Eloi Bonjoch Sesè (pàg. 2)
Arxiu del Parlament de Catalunya
(pàg. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13 i 14)

Assessorament lingüístic

Departament de Serveis Lingüístics
del Parlament de Catalunya

Disseny i maquetació

Tomàs Descals i Departament d'Edicions
del Parlament de Catalunya

Distribució

Departament d'Edicions
del Parlament de Catalunya
Parc de la Ciutadella, s/n | 08003 Barcelona
Tel. 933 046 635 | Fax 933 046 636
A/e: edicions@parlament-cat.net

Impressió

IGOL, SA, Esplugues de Llobregat

Tiratge

600 exemplars

Dipòsit legal

B-27.537-2003

Nous associats

D'ençà de la publicació del Butlletí núm. 2, el maig del 2004, s'han incorporat a l'Associació els antics diputats i diputades següents:

Xavier Coll i Gilabert
Víctor Manuel Colomé i Farré
Josep Antoni Duran i Lleida
Marc López i Plana
Rafael Madueño i Sedano
Núria Martínez i Barderi
Josep Muntal i Julià
Pere Parera i Cartró
Rafael Ribó i Massó
Josep M. Salvatella i Suñer
Xavier Soy i Soler

Els donem la benvinguda i no dubtem que amb les seves idees i suggeriments donarem un nou impuls a l'AADPC.

Antics diputats traspassats

Francesc Dalmau i Norat (ERC)
Joaquim Pujol i Figa (CiU)
Enric Olivé i Martínez (CiU)
Josep Roig i Magrinyà (ERC)
Joan Oró i Florensa (CiU)
Miquel Porter i Moix (ERC)
Josep Panisello i Zaragoza (CC-UCD)
Josep Laporte i Salas (CiU)
Josep Clua i Queixalós (CC-UCD)

Pòrtic

Les antigues diputades i els antics diputats del Parlament de Catalunya no en tenim prou de viure de records, que ens despertem sentiments de legítim orgull per haver tingut l'honor de representar tot el poble de Catalunya en una època més o menys recent, sinó que hem volgut constituir una associació en què tots junts, sense distincions de partits ni d'ideologies, evocuem joiosament la nostra activa contribució a la història del nostre país.

Però no som jubilats ni jubilades en el servei de Catalunya i, encara que ara som lluny de la política activa, volem, a la nostra modesta manera, continuar contribuint a fer que la nostra nació sigui per sempre un model de convivència i que hi estiguin definitivament instaurats els valors de la llibertat, la democràcia, la participació, el diàleg i la solidaritat.

És per això que hem decidit instituir el premi **Conviure a Catalunya**, destinat a premiar el millor programa pedagògic amb l'objectiu de formar les noves generacions de catalanes i cata-

lans en els valors esmentats. Les nostres limitades disponibilitats no ens permeten dotar el premi amb la quantia que mereixeria, però estem convençuts que les persones i els centres educatius que hi aspirin se sentiran moguts per la mateixa motivació que ha animat els seus convocants: el patriotisme.

Agraïm molt sincerament la col·laboració del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, que ens ha permès fer arribar la nostra crida a tots els centres educatius de Catalunya, públics i privats, que hi puguin estar interessats.

Ja, des d'ara, volem agrair, a la bestreta, l'atenció que ens puguin prestar els ensenyants de Catalunya, que admirem per la seva tasca vocacional i perquè són, en bona mesura, garantia del nostre futur.

JOAQUIM XICOY I BASSEGODA

President de l'Associació d'Antics Diputats
del Parlament de Catalunya

❧ Premi ❧ Conviure a Catalunya

L'ASSOCIACIÓ D'ANTICS DIPUTATS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA convoca el premi Conviure a Catalunya al millor programa pedagògic impartit a alumnes del sistema educatiu no universitari de Catalunya, d'acord amb les següents

BASES

1a. El Premi és destinat a premiar un programa pedagògic que s'imparteixi a alumnes del sistema educatiu no universitari de Catalunya i que tingui com a objectiu enaltir els valors de la democràcia, la convivència, la participació política, el diàleg i la solidaritat, així com el treball del Parlament en relació amb aquests apartats.

S'entén per programa pedagògic un conjunt articulat d'activitats que tenen objectius definits per a l'educació en valors democràtics. Aquest programa pot formar part, de manera transversal, del programa educatiu general del centre amb una rellevància clara.

2a. L'import del Premi Conviure a Catalunya és de 3.000 €. Excepcionalment pot tenir un accésit de 500 € o també pot ésser declarat desert.

3a. Poden optar al Premi els centres d'ensenyament no universitaris de Catalunya que facin arribar els seus programes pedagògics a l'Associació. Cada centre hi pot presentar un màxim de dos treballs.

4a. Els programes pedagògics que es presentin al Premi han d'incloure en tot cas:

- a) El nom i l'adreça de l'escola.
- b) L'edat i el nivell dels alumnes participants.
- c) El contingut i el desenvolupament del programa pedagògic.
- d) El nom del director/a del centre i els dels tutors/es del programa.

S'hi pot incloure, a més, tot allò que hom cregui que pot ajudar a jutjar millor els aspectes pedagògics i metodològics de desenvolupament del programa.

5a. Els programes pedagògics s'han de fer arribar per correu ordinari a la seu de l'Associació d'Antics Diputats del Parlament de Catalunya, palau del Parlament, parc de la Ciutadella, s/n, 08003, Barcelona, abans del 31 de desembre de 2005.

6a. Els programes pedagògics s'han de presentar per duplicat. Han de contenir la signatura dels professors o professores que en siguin autors i el vistiplau del director o directora del centre.

7a. El jurat del Premi Conviure a Catalunya serà integrat per personalitats reconegudes del món pedagògic i per membres de l'Associació. La seva identitat es farà pública conjuntament amb l'anunci del veredictes corresponent abans del 28 de febrer de 2006. El veredictes del jurat serà inapel·lable.

8a. La participació en el Premi implica l'acceptació de les bases. Les qüestions no previstes les resoldrà el jurat d'acord amb el seu millor criteri.

Trobada d'antics diputats i diputades a la seu del Parlament

25 anys de la recuperació del Parlament

EL PASSAT MES DE GENER VÀREM FER UNA TROBADA d'antics diputats i diputades al Parlament de Catalunya, per invitació del molt honorable president. Els motius eren diversos; d'una banda, retrobar-nos tot de diputats dels diferents grups parlamentaris que en alguna etapa de la nostra vida havíem format part d'aquesta institució. Va ser entranyable. En un acte distès ens reunírem més de seixanta antics diputats del Parlament, alguns del quals feia temps que no ens vèiem. D'altra banda, vàrem poder visitar les noves instal·lacions de l'edifici i copsàrem que a més de

ser àmplies són funcionals i donen moltes possibilitats de treball als actuals membres de la cambra. Ens va agradar saber i conèixer de prop com es va remodelant aquest emblemàtic edifici del parc de la Ciutadella que té una moguda història.

No s'ha fet tot ara; els presidents del Parlament han tingut en comú que han empès, a poc a poc però sense parar, aquest projecte necessari i convenient. Empenyent sense parar han desplaçat el Museu d'Art Modern, que ocupava part de l'espai que corresponia al Parlament. Ha acabat feliçment una convivència entre Museu i Parlament, frec a

frec, sabent-se tolerar l'un a l'altre, però amb el clar convenciment que el Museu era l'inquilí i que marxaria.

Ara, on hi havia Casas, Nonells, Hugués, Torres García i tants d'altres artistes del nostre país, hi ha despatxos de diputats. Una bona substitució que satisfà tothom, perquè el Museu no ha anat a un magatzem sinó a un lloc millor. Tots aquests pintors ara descansaran dels debats i les discussions parlamentaris que durant anys han seguit, sense immutar-se, com tampoc s'immutaven amb el frisar de les bèsties del parc zoològic, tota una convivència molt mediterrània i real. Un millor emplaçament del museu fa que les consciències dels il·lustres diputats estiguin tranquil·les per no haver foragitat els il·lustres artistes que tenien al costat. Tot l'espai lluu com en un dia de festa major, i els quadres també, en el seu nou lloc.

El personal al servei de la institució, la biblioteca i l'arxiu del Parlament surten ben parats d'aquestes obres, amplien espai, poden treballar millor i, pel

que fa a l'arxiu, pot mostrar més dignament els fons que hi han dipositats, en especial la donació Josep Fornas.

La institució ens va convidar a una recepció en un dels patis recuperats al museu per seguir comentant no només els nostres records, sinó també el futur, de la institució i del país. El progrés s'ha de copsar des de totes les coses que són millors i millorables, l'espai físic també.

El diputat Descals, que és un bon artista, desinteressadament, ens va fer la portada de la invitació d'aquest dia, tot un detall de bon gust que li hem d'agrair. La portada, doncs, també està en consonància amb l'aspecte artístic de l'enrenou del nou espai del Parlament.

Gràcies al Parlament per la feina que fa, i per la seva acollida. I desitgem que en el futur noves trobades serveixin per recordar i per anar més enllà.

ROSA MARTÍ I CONILL

Tot seguit transcrivim les paraules del president del Parlament, Sr. Ernest Benach i Pascual, i del president de l'Associació, Sr. Joaquim Xicoy i Bassegoda, que adreçaren a les diputades i els diputats durant la recepció.

EL PRESIDENT

MOLT BON DIA. NO ÉS QUE SIGUI UNA SESSIÓ BEN BÉ, però permetin-me, en primer lloc, donar-los la benvinguda; de fet, la paraula exacta hauria de ser «bentornats». I, en qualsevol cas, com que tindrem una estona per compartir i per explicar algunes coses, si els sembla, comencem formalment ara. I ho farem amb unes paraules del molt honorable senyor Joaquim Xicoy, president del Parlament de Catalunya a la quarta legislatura i president de l'Associació d'Antics Diputats al Parlament de Catalunya... *(Veus de fons.)* Sí, diputats i diputades; quarta, he dit, i és tercera i quarta.

Doncs té la paraula el senyor Xicoy.

EL SR. JOAQUIM XICOY I BASSEGODA

Bé, sou afortunats, perquè jo no coneixia el protocol de l'acte i em pensava que aquí tot el pro-

tagonisme corresponia al molt honorable, l'actual president del Parlament de Catalunya i que jo era un de tants convidats a aquest acte. Ara resulta que haig de parlar.

Bé, afortunadament no haureu d'escoltar un discurs, perquè un discurs amb una mica de decència s'ha d'haver preparat i jo no he preparat res. Però el que sí vull dir és, naturalment, expressar l'agraïment —i em sembla que amb això interpreto fidelment tots els vostres sentiments— per la invitació que ens ha fet l'actual president del Parlament de Catalunya de viure aquesta jornada tots nosaltres, que ens porta tan bons records i ens renova aquells sentiments d'orgull, de noble orgull, d'haver sigut representants del poble de Catalunya, elegits pel poble de Catalunya. De manera que, això, no ens ho podran treure mai, aquest sentiment d'orgull.

Moltes gràcies, president, per aquesta invitació.

I aprofito l'avinentesa —he dit que no faria discurs i potser me'n sortirà— de felicitar-vos una mica per endavant. És una felicitació del que pot venir, és condicionada, aquesta felicitació, perquè podeu tenir el privilegi, l'immens privilegi que, sota la vostra presidència, i en aquesta legislatura, es faci història, història en majúscula: es pot ar-

ribar a aprovar un nou Estatut de Catalunya, que amplii el sostre del nostre autogovern, de la nostra sobirania. No sé si serà així, per això dic que és condicionada, aquesta felicitació, i tant de bo que sigui això, una felicitació per endavant, tant de bo. De totes maneres, us ho repetiré, eh?

I després, per acabar, un prec: que ens considereu sempre, a tots nosaltres, que aquí som a casa nostra.

Moltes gràcies.

(Forts aplaudiments.)

EL PRESIDENT

Doncs, si m'ho permeten, unes paraules. Senyor vicepresident, senyora secretària de la Mesa del Parlament, molt honorables senyors, senyores i senyores exdiputats, col·legues, d'entrada, per començar, el vicepresident em feia notar fa un moment que som ja seixanta-vuit, per tant, hi ha quòrum. I no sols això, sinó que, de veritat, és un honor rebre'ls avui aquí, en aquesta casa, que, a més a més de ser, d'alguna manera, la casa on el poble de Catalunya té la seva representació, és evident que, per vostès —per nosaltres també— és un espai especial, entranable, un espai on han

tingut l'oportunitat de treballar pel país, de ser la veu, de ser el verb de la ciutadania catalana.

Jo voldria explicar-los algunes coses, sobretot tenint en compte que ara farem una mica de visita per les instal·lacions del Parlament, que veuran que han canviat, i que encara canviaran més, i donar-los alguna informació i, a més a més, una notícia que, bé, en tot cas fa temps que és esperada per vostès, sobretot pels seus òrgans directius, i és el lliurament definitiu d'un espai ja adequat per a la seva associació a partir d'avui, i per tant que ja tindran despatx com a Associació d'Antics Diputats i Diputades en aquesta casa i, per tant, un lloc on poder fer les seves gestions, les seves tasques.

Bé, això és fruit d'una reordenació dels espais de la casa que, com vostès saben, aquest ha estat uns dels problemes de fa molts anys. M'explicaven l'anècdota que sempre explico, que quan el president Tarradellas, llavors conseller de Governació, en temps de la República, després d'haver fet totes les gestions, van acabar decidint que aquí fos el Parlament de Catalunya, li van dir: «Bé, hi ha el Museu, però no pateixi que d'aquí a un parell o tres de mesos marxarà, el Museu». Bé, jo els puc anunciar que fa dos mesos va marxar el Museu,

o sigui setanta anys, més de setanta anys han estat necessaris per a acabar-ho de traslladar tot al Palau Nacional.

Bé, en qualsevol cas, el que és una bona notícia —i gràcies a la gestió dels diferents presidents que hi ha hagut des del començament, i amb una certa insistència— és que finalment hem alliberat tot l'espai, i en aquests moments tota la casa, és a dir les parets, els sostres i el terra, tot, és nostre.

Això ens obliga a repensar molt bé els espais, adequar-los a les necessitats dels grups parlamentaris, als diputats i les diputades, al personal de la casa, que moltes vegades ha estat el gran sacrificat juntament amb els diputats. Però vostès veuran avui que els diputats han millorat substancialment les seves condicions de treball, i, per tant, des d'aquest punt de vista, tenim una nova feina a fer, que és acabar de repensar tots els espais de la casa. Bé, aprofitant l'avinentsa també, doncs, d'aquesta pensada de nous espais és quan hem trobat aquest espai per al nou despatx de l'Associació.

També els volia explicar —i em sembla que aquest és un fet important— que enguany serà un any important per molts motius: des del punt de vista polític —ja s'ha dit—, però també des del punt de vista històric, perquè enguany fa vint-i-cinc anys que alguns de vostès eren escollits

per primera vegada —amb tot l'honor que això representava— diputats i diputades al Parlament de Catalunya. Fa vint-i-cinc anys de les primeres eleccions democràtiques d'aquesta època, després de la dictadura, i per tant aquesta és una efemèride que s'ha de celebrar com cal.

Jo crec que és una celebració que està carregada de simbolisme, perquè segurament mai no hem tingut —almenys en la història contemporània— una etapa tan llarga d'autogovern en què s'han pogut fer tantes coses, que aquest Parlament ha pogut funcionar, i per tant penso que és important, sobretot, explicar-ho i explicar-ho bé, i aquest és una mica el nostre objectiu.

Pensin també que..., abans el president Xicoy parlava de l'Estatut. Jo també els vull fer alguna observació al respecte, però és la primera vegada que podrem fer un Estatut amb el Parlament en funcionament. No havia passat a Núria, no va passar a Sau; en canvi, en aquests moments és la normalitat democràtica la que ens permet plantejar-nos un altre Estatut, un Estatut amb més competències, en definitiva..., ja veurem com sortirà, no? I aquesta és una situació que des del punt de vista institucional és una gran notícia pel que representa de normalitat democràtica, i des del punt de vista històric jo penso que també.

Per tant, la celebració dels vint-i-cinc anys la volem fer, en fi, amb tot el que implica, i farem diverses coses. Ja els n'anuncio algunes, perquè evidentment que hi són especialment convidats. El dia 20 de març, que és el dia que es van fer les eleccions —és diumenge de Rams, per cert—, farem la inauguració d'una gran exposició sobre el Parlament —«El Parlament. Història i Futur», es titularà l'exposició—, i anirà des dels orígens del parlamentarisme català, passant per l'època de la República, aquests vint-i-cinc anys especialment, i també una mica com ha de ser el parlamentarisme del futur.

Aquesta exposició, que estarà instal·lada aquí, a la seu del Parlament, a la sala on dinarem avui i en alguns espais que ja recuperem, estarà aquí funcionant des del març fins a l'octubre, i a l'octubre començarà una itinerància per vint ciutats catalanes, i que, per tant, això acabarà l'abril del 2007, si no hi ha res de nou, a Tortosa, després d'haver fet un recorregut, hi insisteixo, per vint ciutats catalanes, entre les quals hi haurà totes les ciutats que han estat seus de les corts catalanes al llarg de la història.

Per nosaltres, aquesta és una exposició important pel que representa, sobretot pel que té també de pedagògica en explicar una mica el que ha representat el parlamentarisme en la vida democràtica en el nostre país.

També hi haurà diverses publicacions i diversos actes, i un acte molt especial, que serà el dia 10 d'abril, que és el dia que es va constituir el Parlament, en què farem un ple solemne de commemoració d'aquests vint-i-cinc anys, un ple solemne en el qual els diputats i les diputades actuals seran, evidentment, els qui el protagonitzaran i al qual hem convidat els presidents dels grups parlamentaris i el president de la Generalitat, lògicament, a fer les seves intervencions. Aquest dia també seria un dia que hauria de ser de retrobament amb tots vostès, especialment amb totes aquelles persones que han estat diputats i diputades en aquesta casa, i també amb el personal, perquè, com he dit abans, moltes vegades és el gran sacrificat i, evidentment, té un paper molt important, sempre a l'ombra, però sempre eficaç, i que d'alguna manera ens permet el funcionament normal.

Hi hauran més coses al llarg de l'any, però em fa l'efecte que aquestes són especialment remarcables, i en tot cas sí que els anuncio les dates perquè ja les retinguin i, d'alguna manera, les reservin a les seves agendes.

Per acabar, i abans d'entrar a fer la visita, deixin-me fer una última reflexió, perquè s'escau precisament aquest aniversari en un any especialment important, com deia el president Xicoy. Un any en què si les coses les fem bé, essencialment les fem bé nosaltres, i les fem bé els diputats i les diputades d'aquesta legislatura, podem tenir un nou Estatut, i podem tenir un nou Estatut que, a més a més, sigui un Estatut ambiciós, un Estatut al més consensuat possible, un Estatut que abordi seriosament i de manera definitiva, o almenys per molts anys, el tema del finançament, i per tant des d'aquest punt de vista som conscients que la responsabilitat que tenim tots plegats és una responsabilitat molt important.

Aquest pot ser un gran any per al nostre país, n'estem segurs. És condició indispensable, això sí, que nosaltres mateixos, aquí, al nostre país, fem les coses ben fetes, i després ja ho veurem; però d'entrada nosaltres som els qui tenim l'obligació primera de fer les coses ben fetes. I en aquest sentit estic convençut que tots els diputats i diputades, tant els que estan treballant en aquests moments en la Ponència com la resta, el conjunt de diputats i diputades, tenim la consciència clara que realment tots plegats podem ser protagonistes autèntics d'aquesta etapa històrica per al nostre país.

També tenim tot un seguit de qüestions, i potser una de remarcable i que em permeto també explicar-los, perquè em fa l'efecte que és important per al Parlament, precisament. En aquest any de construcció europea, especialment de construcció europea, en què el Tractat sembla que serà una realitat, el Parlament de Catalunya també té un protagonisme especial, i també gràcies a l'esforç fet en anteriors legislatures, precisament presidint els parlaments regionals europeus, que són setanta-quatre, i per tant tenint un paper actiu en el que és el disseny d'aquesta Europa i sobretot el paper que les regions, en llenguatge europeu, volem jugar en aquesta Europa, fins al punt que el mes d'octubre se celebrarà aquí, al nostre Parlament, la trobada de tots aquests parlaments.

Jo penso que això també és una notícia important, que vostès, en tant que parlamentaris, saben valorar especialment, i que també d'alguna manera ajuda que aquest any, en definitiva, sigui un gran any des de tots els punts de vista, des del punt de vista de les celebracions, de la història, del present i del futur.

Per tant, compromesos amb tot això, els agraeixo novament la seva presència avui aquí, els agraeixo la seva visita, els convido formalment a tots aquests actes de celebració dels vint-i-cinc anys, i els recordo i els remarco que aquesta és i serà sempre la seva casa.

Moltes gràcies i «bentornats».

(Aplaudiments.)

Visita al MNAC

EL DIA 18 DE MARÇ, L'ASSOCIACIÓ D'ANTICS DIPUTATS al Parlament de Catalunya va fer una visita al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) en ocasió de la seva definitiva ampliació. El seu director, Sr. Eduard Carbonell, ens va rebre gentilment al magnífic vestíbul i, després d'una cordial salutació i d'agrair-nos l'interès per la visita, ens va encomanar a l'atenció dels guies Roger i Cristina, per tal de fer el recorregut a les sales d'exposició. Cal dir que el grup d'antics parlamentaris comptàvem amb un guia d'excepció, en Francesc Vicens, que va ampliar molt generosament determinades explicacions, aprofundint en la casuística d'algunes de les peces més importants.

El MNAC presenta i exhibeix, avui, per mitjà de les col·leccions permanents, mil anys d'art, en un recorregut fonamentalment sobre art català des de l'any 1000 fins als anys quaranta del segle XX, que es complementa amb exponents d'art peninsular i europeu. La seva instal·lació al Palau Nacional de Montjuïc, edifici construït amb motiu de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929, s'inicià l'any 1934 i, després de moltes vicissituds, prou conegudes, unes properes i altres ja més llunyanes, ha culminat, l'any 2004, amb la presentació definitiva de totes les seves col·leccions: art romànic, art gòtic, art del Renaixement i el barroc, art modern i les col·leccions del llegat Cambó i de la Thyssen-Bornemisza, i de dibuixos, gravats i cartells, fotografia i numismàtica.

La visita va seguir un recorregut cronològic, amb un cert ritme, car l'abundor de peces gairebé ens ho exigia. Tot i això, podem recordar les magní-

fiques presentacions dels absis de Sant Climent i Santa Maria de Taüll, que ens van ajudar a fer una idea de com aquestes pintures murals omplien tota l'arquitectura interior de les esglésies romàniques al Pirineu català. Dins l'àmbit de l'art gòtic, fruit d'una de les èpoques més fecundes de la nostra història, en Francesc Vicens ens va il·lustrar amb minuciositat de la lletra petita, a l'entorn de la realització dels retaules, *retro tabulam*; en concret per l'encàrrec fet a Lluís Dalmau del retaule de la Mare de Déu dels Consellers, per a la capella del Consell de Cent de Barcelona. La visió d'un Canaletto, *Venècia davant del Bucentaure*, ens va proporcionar una digressió sobre els inicis d'un art comercial, ara en diríem turístic.

Les noves sales a la planta superior ofereixen uns espais esplèndids on es conjuguen l'antiga arquitectura i una molt bona disposició de les col·leccions, en especial la d'art modern, que troba en aquesta nova seu, després de deixar les dependències del Parlament al parc de la Ciutadella, un àmbit generós i molt ben il·luminat, on l'art català del segle XIX i de la primera meitat del segle XX mostra la qualitat dels seus artistes dins els corrents artístics de l'època i la seva singularitat. Aquí davant d'una obra de Sunyer (Calafor) en Francesc Vicens va llegir un text d'Eugeni d'Ors que rememorava en la figura literària de la Ben Plantada l'ésser de la Catalunya viva; poesia, art i renaixement. Sortint del Museu Nacional i veient als nostres peus Barcelona, ens omplia l'ànim la constatació que això seguia essent vigent.

GUIOMAR AMELL AMELL

Trobada a Andorra

Sempre i arreu un o altre ha de fer el que cal fer.

L'ASSOCIACIÓ D'ANTICS DIPUTATS I DIPUTADES del Parlament de Catalunya, vista a hores d'ara i després de més de sis anys de vida i d'activitat social, és evident que calia «fer-la». I avui la tenim endegada, ben estructurada i promovent activitats plenes de bona dinàmica.

En la trobada que els dies 18 i 19 de novembre de 2004 vam celebrar a les Valls d'Andorra amb els nostres ja bons amics de l'Associació d'Exsindics i Exconsellers Generals d'Andorra (AESCO) es va fer palesa la dimensió més profunda —segons el meu parer— de la raó d'ésser de la nostra Associació: no és altra que la del conreu de l'*amistat*.

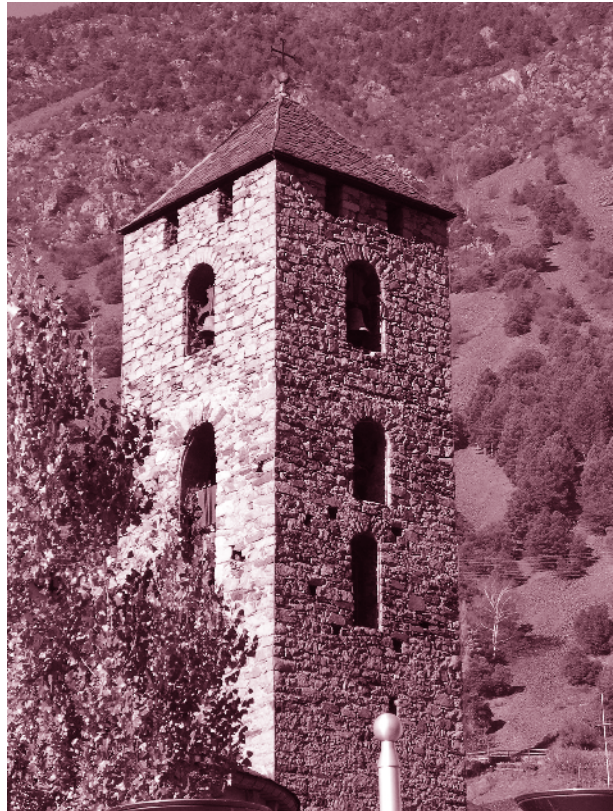
Tot dinant amb els col·legues andorrans, just abans d'acomiar-los, un d'ells diu a un altre: «Feia uns dos anys que no ens havíem vist. I això que ens diuen que Andorra és petita». Simplement això: la nostra anada a l'Estat d'Andorra ens va servir per a trobar-nos amb ells, els exparlamentaris andorrans, però també per a retrobar-nos nosaltres.

La nostra Associació és un lloc de trobada i de superació de temps i d'espai. De legislatures i de grups. De superació de posicionaments. Un lloc on, sense nostàlgies, recuperem la dimensió humana i afermem l'*amistat*.

Quatre pinzellades. Senzillament, impressions de la trobada.

Cordial rebuda del president de l'AESCO, el Sr. Josep Marsal, i dels seus companys de junta, després de fer un camí —les carreteres!— des de Barcelona fins a l'hotel, com cada dia. Com cada setmana... Quasi sempre atapeïdes, complicades, bloquejades, saturades... Ja no ens serveixen, i això que ens diuen que estem «celebrant» no sé què de la «mobilitat».

La primera visita oficial corresponia a la Casa de la Vall, el nucli de la secular manera de governar-se de la gent d'Andorra. Història i costum, costum que forja llei, arrelament i impuls des de l'avui i

vers el futur. Armari de «set claus», una de molt nova, que sense la presència activa de «tots» no es pot obrir. I, en aquest cas, no hi podria haver sessió del Parlament andorrà. No farien ni llei ni cap altra normativa nova. Democràcia, amb les particularitats diverses, que sense participació enlloc no pot ésser res. Res d'essencial i efectiu. Res que serveixi!

Andorra la Vella a la tarda. Cap al capvespre. Botigues i botiguers. Botiguers i botigues de tota mena. Llum d'aparadors... brogit! Obra pública i embussos. I aquests dies Andorra s'apropa a la Unió Europea. Procés d'adaptació que els caldrà trobar. Un detall, potser minso: tiquets i factures comercials que aviat hauran, també, d'incorporar l'IVA.

Tradició, sí. Però també indicadors d'avançada modernitat: la taxa mitjana d'europeus —de la UE— usuaris d'Internet és del 45%. La d'andorrans és del 53%. La de l'Estat espanyol és del 33%.

La utilització d'Internet pels estudiants andorrans de 12 a 18 anys és, a l'escola, del 87% i a casa, del 85%. Modernitat amarada de tradició.

El divendres, per gentilesa del Ministeri de Cultura del Govern d'Andorra, ens «porten d'excursió». Valls i muntanyes. Clapes de neu allà dalt. El riu. Aigua que corre. I que encara té força. Visitem la farga andorrana Rossell, que —com les de la banda nostra— la competència de noves tècniques deixà improductiva. Però ara serveix d'història viva: a més dels detalls dels ginys de producció ens aporta dades humanes i socials. Duresa de condicions de treball. Implicacions de tota mena.

Reflexió per a avui. Aahir, a les fargues i en altres indrets, immigració de bons feiners, ben preparats. Amb tradició familiar i gremial. Amb aprenentatge i mestratge. Que sumen una dura vida plena d'esforç amb la dels propis del país. Emprenedors, minaires, carboners, traginers. Fargaires. I tots els que després han d'utilitzar el ferro per anar transformant la nostra manera de viure.

Farga, fargues... Com tot procés important: suma d'aigua, aire, foc, terra. I d'esforç i enginy humà. De fet, lliçó viva de cultura.

Després visitem el museu casa d'Areny-Plandolit, a Ordino, la casa dels amos de l'antiga farga Areny, on es pot veure encara avui com vivia una família andorrana rica de la fi del segle XIX.

Al migdia, dinar de germanor ofert pel síndic d'Andorra, el senyor Francesc Areny, al Roc de Caldes. En el brindis, finalitzant l'àpat, el nostre president, en Joaquim Xicoy, ens fa present el vincle més fort que ha de travar tot poble amb tot altre: la *pau*. I això en l'àmbit de persones que, durant un temps important de les nostres vides, hem tingut l'honor de representar la sobirania dels nostres pobles: el d'Andorra i el de Catalunya.

Sortíem de les Valls per aquella línia d'asfalt sempre tan plena cap a les nostres contrades. Un bon company, que perquè és una gran persona fou també un excel·lent diputat, ens va fer notar que enllà, més enllà, havia sorgit —un cop més— l'arc de Sant Martí. Si de pau i de pacte parlàvem, l'arc ens ho rubricava.

I vam tornar a casa sans i estalvis.

JAUME JANÉ

17–18 de novembre de 2004

Conferència magistral del Dr. Viver i Pi-Sunyer

EL PASSAT DIA 17 DE NOVEMBRE DE 2004, a la magnífica sala d'actes del Palau Centelles-Solferino de Barcelona, va tenir lloc una conferència a càrrec de l'Excm. Sr. Carles Viver i Pi-Sunyer, jurista de prestigi i antic vicepresident del Tribunal Constitucional, sobre el tema «Reforma de l'Estatut d'autonomia».

El nostre president, el M. H. Sr. Joaquim Xicoy, va fer la presentació de l'il·lustre conferenciant tot recordant els seus anys de servei a la causa de l'autogovern de Catalunya, tant des de la Comissió Jurídica Assessora, primer, com des de l'alta instància del Tribunal Constitucional, després.

En espera de poder publicar el text íntegre de la magistral conferència, avancem, en aquesta senzilla crònica, algunes de les afirmacions del Dr. Viver i Pi-Sunyer.

El conferenciant va explicar que els drets que fixi el nou Estatut han de ser justiciables (que no passi el mateix que amb el dret a un habitatge digne, que la Constitució el fixa però no hi ha cap camí per a exigir-lo).

Les competències han de ser més concretes, i s'han de detallar tant les matèries com les funcions corresponents. Cal evitar que l'Estat trobi sempre títols per a intervenir en assumptes de competència exclusiva de la Generalitat.

Tots els impostos de l'Estat a Catalunya han de poder ser recaptats per l'Agència Tributària de la Generalitat. Es fixaran tants per cent mínims de retenció a Catalunya, per a cada impost i també per al conjunt, i s'evitaran futurs canvis en els impostos.

Cal preveure un ús molt limitat de l'article 150.2 de la Constitució, limitat a qüestions relacionades amb la immigració, les telecomunicacions o les grans infraestructures com ara ports i aeroports.

El conferenciant es va mostrar optimista sobre el curs dels treballs de la ponència parlamentària dedicada al nou Estatut. Diu que hi ha molt bon ambient i moltes ganes de trobar solucions. Segons el seu parer no cal modificar la Constitució per a poder avançar significativament en el nostre autogovern.

Tot amb tot, va manifestar una certa preocupació pel perill d'encallar-se en unes poques paraules, com podria ser el cas de l'autodeterminació.

D'altra banda, si al final Catalunya aconsegueix tot el que necessita per a l'autogovern, no ens ha de preocupar si també ho volen les altres autonomies. El que és fonamental, va dir, és el reconeixement i l'exercici dels nostres drets com a nació.

La conferència es va concloure amb un animat debat sobre les diferents propostes que havia presentat el Dr. Viver i Pi-Sunyer. Diverses qüestions plantejades feien referència a la viabilitat dels canvis i d'una manera especial a la possibilitat que les propostes aprovades pel Parlament de Catalunya amb una àmplia majoria poguessin prosperar davant les Corts Generals.

FERRAN PONT I PUNTIGAM
Secretari de l'AADPC

Pàgines i llocs oblidats de la nostra història

El lloc de les Pinyeres

AL BAIX PRIORAT, A LA PART DE TRAMUNTANA del terme del Masroig, prop d'on comencen o acaben els termes de Bellmunt, el Molar i el Masroig i no gaire lluny de l'aiguabarreig dels rius Montsant i Siurana, trobareu enmig d'un coll airós de llicorell als peus del qual camina, ja mansament, el riu Siurana, el lloc de les Pinyeres.

Els orígens del lloc es perden en les boires del temps i un vel de misteri i tragèdia embolcallen els últims moments de la seua història.

La seua situació estratègica dominant el pas del Siurana, camí natural des de l'Ebre a les terres altes de les Garrigues i la Conca, explicaria l'existència de les restes d'un lloc fortificat a les Pinyeres.

Per reconstruir la seua història cal acudir a les tradicions orals i a llegendes coincidents i coherents amb els documents i textos que es van trobant en arxius, biblioteques i cases particulars d'antic arrelament a la comarca.

En la demarcació del valiat de Siurana els sarraïns prenen el lloc com un punt de referència. Des dels primers temps de la reconquesta del sud de la Catalunya nova, es té constància d'un permís atorgat per Albert de Castellvell a darrers del segle xiv a uns pobladors per edificar unes cases al lloc de les Pinyeres. Durant l'edat mitjana el nombre de fogatges és prou important. Com el de prohoms, que en diversos aplegaments arribaren i passaren dels cinquanta.

Les darreres dades acaben a meitat del segle xvii, coincidint amb el temps dels allotjaments o la Guerra dels Segadors, quan sembla que desapareix tràgicament.

La tradició oral parla del pas o l'estada d'uns soldats i un capità que enverinaren la font de la vila i d'uns combats aferrissats en les cingleres properes.

Soterrats, s'han trobat travesses i cairats carbonitzats, piques de pedra amb restes de cendres i carbó, inequívoc senyal d'un gran incendi.

Després de la tragèdia sembla que el lloc restà abandonat. A les nits, la senzilla gent de la contrada hi veia aparicions i ànimes en pena; una esgarrifosa cabra de foc belant amb bels de mort saltava de penya en penya... Deien que era l'ànima del capità...

L'església romànica fou destruïda, com la resta del poble, i només en resten part de la façana i els angles. Era dedicada a la Mare de Déu, patrona del gremi de pinyonaires dels pobles del peu del Montsant.

A darrers del segle xvii es reconstruí l'església, l'actual ermita, i una imatge de talla barroca presidia l'altar.

Tornem a la tradició. Davant la tragèdia que planava damunt el poble, algú amagà la primitiva imatge en un avenc obert en la propera cinglera. Sembla que l'esforçat devot no sobrevisqué a la tragèdia i la imatge va desaparèixer. Anys després un pastor la trobà al fons del clivell quasi inaccessible. La gent de la contrada venerava ja la nova imatge i la primitiva restà oblidada a la sagristia de l'ermita, d'on desaparegué a principi del segle passat. S'han escolat més de tres centúries i l'avenc que guardà la Mare de Déu es coneix encara com la Cova Santa.

Avui, si aneu al lloc de les Pinyeres, d'un passat heroic i ja oblidat, hi trobareu una humil església i dues cases de pagès. Arrecerada prop de l'absis desaparegut en un clos, restes de l'antic fossar, una senzilla creu recorda els humils herois que hi reposen, moriren un dia defensant les nostres llibertats.

Al cim del pujol gaudireu, entre pins i xiprers, d'una magnífica panoràmica presidida, al nord, per la majestuosa serralada del Montsant. I si sabeu escoltar en el silenci, les pedres de les cases enderrocades, els marges, els ossos ressecats dels qui dormen en el fossar, us parlaran d'un passat que no s'albira, embolcallat en un sudari de boires i misteri.

FRANCESC VERNET I MATEU

Antic diputat

Poema

Poema dedicat a la secció d'antics diputats i diputades del Parlament de Catalunya

I

Les alenades darreres de l'estiu
 que, amb un no res i un tres, ens diu adéu.
 Tot just d'ací a un any ens tornarem a veure,
 orbitalment. Tot serà igual, com sempre.
 Serà com un nou gaudi de debò!
 Lentament caminem cap al nostre destí.
 En el punt de trobada, ens trobarem tots junts.
 Amb àvids ulls contemplem el vell i bell entorn
 més a prop i més lluny cada vegada.

JOAN COLOMINES

i

CURS D'ESTIU DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

El pacte com a instrument polític: coalicions i democràcia

COORDINACIÓ

Jordi Matas i Dalmases, professor de Ciència Política de la Universitat de Barcelona.

Josep M. Reniu i Vilamala, professor lector de Ciència Política de la Universitat de Barcelona.

CONTINGUT

En un moment en què el pacte, l'acord i la negociació han esdevingut centrals en l'escena política catalana i espanyola, el curs s'apropa de manera rigorosa al fenomen de les coalicions. La importància d'aquest fenomen, que s'aborda des d'un vessant teòric i pràctic, rau no només en el resultat més visible —la formació de governs de coalició— sinó també en els canvis que suposa en la manera de fer política, en les relacions interpartidistes i, molt especialment, en la cultura política dels ciutadans. És rellevant la presència en el curs dels negociadors del pacte del govern tripartit de Catalunya, ja que permetrà aprofundir en l'estudi dels processos de formació d'un govern de coalició.

PROGRAMA

1. Concepte i teories per a l'estudi de les coalicions polítiques

Jordi Matas i Dalmases.

2. Amb qui pactem? Taller d'identificació de governs de coalició

Jordi Matas i Dalmases.

3. Les coalicions polítiques en l'àmbit local

Marc Rius i Piniés, professor associat de Ciència Política de la Universitat de Barcelona.

4. Els governs de coalició a les comunitats autònomes espanyoles

Josep M. Reniu i Vilamala.

5. Les dinàmiques coalicionistes a la política estatal espanyola

Josep M. Reniu i Vilamala.

6. El fenomen coalicionista a Europa. Una visió comparada

Gianfranco Pasquino, catedràtic de Ciència Política de la Universitat de Bolonya, Itàlia. [anglès]

7. Coalicions, pactes i política informal: el cas d'Itàlia

Gianfranco Pasquino. [anglès]

8. La formalització dels acords coalicionistes: els casos belga i holandès

Arco Timmermans, professor de Ciència Política de la Universitat de Twente, Països Baixos. [anglès]

9. Conclusions: el pacte com a instrument polític

Josep M. Reniu i Vilamala.

10. La formació del govern tripartit de Catalunya

Representant d'Iniciativa per Catalunya - Verds.

Representant del Partit dels Socialistes de Catalunya.

Representant d'Esquerra Republicana de Catalunya.

INFORMACIÓ GENERAL

Dates: del 18 al 22 de juliol

Horari: tarda, de 16 a 20.30 h

Lloc: campus de la plaça Universitat

Durada: 20 o 30 h

Crèdits: 2 o 3

Matrícula oberta des del **5 de maig**. Preu reduït fins al **17 de juny**

Podeu matricular-vos a l'Oficina d'Atenció al Públic, telefònicament o a través d'Internet.

Per a més informació podeu consultar www.ub.edu/juliols

El Parlament de Catalunya (1980-2005). Història i futur

ENGUANY COMMEMOREM ELS VINT-I-CINC ANYS DEL RESTABLIMENT del Parlament de Catalunya, la seu del poder legislatiu català. La nostra és una institució històrica: s'origina al segle XIII, el 1932 reneix després de dos segles d'haver estat abolida, es manté testimonialment després de la Guerra Civil gràcies a la fermesa dels diputats catalans a l'exili, i el 1980 torna a obrir les portes per acollir els representants del poble escollits lliurement en democràcia. L'accidentada història de la institució camina, doncs, en paral·lel a la de la nostra nació i, com la nostra nació, ha aconseguit mantenir-se viva i renéixer una vegada i una altra malgrat les prohibicions i els intents de fer-la desaparèixer.

És, doncs, moment de celebració i de fer repàs, però sempre amb projecció de futur. Cal que recordem el passat —els joves d'avui han nascut ja en democràcia i no han patit la persecució de la llengua i la identitat catalanes— per no oblidar d'on venim i poder veure amb els ulls del present el que han estat aquests vint-i-cinc anys, per tal de valorar els fets, encarar amb coneixement el

moment actual i els escenaris de futur i estimar el que és nostre.

Amb la voluntat de fomentar el record del que han estat aquests vint-i-cinc anys i situar el Parlament en el marc històric i social del país, us presento aquesta exposició, que veu la llum per primer cop al Palau del Parlament de Catalunya, al parc de la Ciutadella de Barcelona, perquè volem que la història i la significació de la cambra legislativa catalana arribi a tot el territori.

El nostre anhel és aconseguir que tot Catalunya faci seva aquesta celebració. No pot ser d'una altra manera tractant-se de l'aniversari de la casa del poble, de l'espai de trobada, debat i diàleg on la veu de la ciutadania es fa verb i on es discuteix i es decideix la política del nostre país.

Espero que us agradi l'exposició i que, alhora, us faci sentir més propers a la nostra nació, a la nostra institució i a tot allò que representa.

ERNEST BENACH I PASCUAL
President del Parlament de Catalunya

El Parlament de Catalunya (1980-2005). Història i futur

*Exposició commemorativa del 25è aniversari
del seu restabliment*

Durada

10 d'abril - 3 d'octubre de 2005

Lloc

PARLAMENT DE CATALUNYA
Parc de la Ciutadella
08003 Barcelona

Horaris

Dilluns a dissabte: de 10 a 19 hores
Diumenges, festius i mes d'agost: de 10 a 14 hores
(Entrada gratuïta)

Informació

Telèfon: 93 706 30 07
exposicio@parlament-cat.net

Accessos

Bus: 14, 39, 40, 41, 51
Metro: línia 4, Barceloneta; línia 1, Arc de Triomf

Renfe: Arc de Triomf

Estructura de l'exposició

1. Les Corts Catalanes fins 1714.
2. El Parlament de la Catalunya republicana (1932-1939).
3. De l'exili al restabliment (1939-1980).
4. El Parlament avui: catalanisme, democràcia i participació (1980-2005).

